

en gereed gemaakt *zonder mij*, en eerst *op het allerlaatst* mij een tot zeer geringen omvang gereduceerd Departement aangeboden.

En toch was mijne stemming zoo welwillend, dat ik neiging gevoelde het te aanvaarden. Ik deed het ten slotte niet, omdat persoonlijke omstandigheden, naar mij overduidelijk bleek, het mij toen onmogelijk maakten. Ik was verwonderd, daarop van Dr. Kuyper te vernemen, dat hij mij onmisbaar had geacht. Dit was met den loop van de behandeling der zaak, waarbij ik buiten alles was gehouden, niet overeen te brengen, en daarop heb ik toen bescheidenlijk gewezen. Maar ik heb het noch mij noch Dr. Kuyper daarover ooit moeilijk gemaakt, en het Kabinet-Kuyper in de Kamer en bij de verkiezingen van 1905 loyaal gesteund.

Het andere feit is dit.

Dr. Kuyper heeft nà de verkiezingen van 1905 in de Kamer kunnen terugkeeren, doch het aanbod van, naar ik meen, vijf Kamerleden om voor hem terug te treden heeft hij afgewezen. Onder die Kamerleden waren de heeren Van Alphen (Ommen) en Okma (Sneek). Toen nu in October of November 1907 Sneek open was door het overlijden van onzen betreunden vriend Okma, wilde de Centrale Anti-revolutionaire Kiesvereeniging in het district Sneek Dr. Kuyper candidaat stellen. De vrijzinnigen en socialisten zouden zich onthouden, de Roomsche-Katholieken waren tot steun bereid; men wachtte op de Christelijk-Historischen.

Den dag vóór de inlevering der candidaatsstelling kwamen de leiders der Friesch-Christelijk-Historischen in het gebouw der Tweede Kamer om te confereeren met de heeren de Savornin Lohman, de Visser en de Geer. Ik stond op het punt naar Amsterdam te gaan, toen Dr. de Visser mij kwam mededeelen, dat de Christelijk-Historischen besloten hadden geen candidaat te stellen, noch als het Dr. Kuyper was noch als het een ander was.

In plaats van naar Amsterdam te gaan, ging ik naar Dr. Kuyper om hem dat te zeggen. Hij had niets te doen dan mij te vergunnen aan den heer Talma, die op dien avond in Sneek optrad voor „Patrimonium”, te telegrafeeren dat er geen bezwaar